Journal of Agricultural Research and Extension 43(3): 242-265

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการผลผลิตยางพาราตามหลักสภาพิทักษ์ป่า (FSC) ของสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองช้าง จำกัด อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา

Factors Affecting on Rubber Production and Marketing Management-According to the Forest Stewardship Council (FSC) Case Study: Khlong Chang Rubber Fund Cooperative Limited Khuan Niang District, Songkhla Province

.

ไพร สุดจิตร์[1] มิลินภัทท์ บุญคงมา[2,*] บัญชา สมบูรณ์สุข[3] ไชยยะ คงมณี[4] และระวี เจียรวิภา[3]

Prai Sudjit[1], Milinpat Boonkongma[2,*], Buncha Somboonsuke[3], Chaiya Kongmanee[4] and Rawee Chiarawipa[3]

[1]ฝ่ายส่งเสริมและพัฒนาการผลิต การยางแห่งประเทศไทย นนทบุรี 10700

[2]สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี 11120

[3]สาขาวิชานวัตกรรมการเกษตรและการจัดการคณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สงขลา 90110

[4]สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สงขลา 90110

[1]Production Promotion and Development Division, Rubber Authority of Thailand, Nonthaburi, Thailand, 10700

[2]School of Agriculture and Cooperative, Sukhothai Thammathirat Open University, Nonthaburi, Thailand, 11120

[3]Agricultural Innovation and Management Division, Faculty of Natural Resources, Prince of Songkla University, Songkla, Thailand 90110

[4]Agricultural Economics Division, Faculty of Economics, Prince of Songkla University, Songkla, Thailand 90110

*Corresponding author: milinpat.boo@stou.ac.th

*ORCID iD: https://orcid.org/0009-0009-5945-3980

Abstract

The research objectives were to explore the economic, social, and production management characteristics of cooperative members, identify problems and operational constraints in FSC rubber marketing, analyze factors associated with marketing success, and synthesize appropriate marketing models for FSC-certified rubber products. The study employed both quantitative and qualitative methods. Quantitative data were collected through structured interviews with 290 cooperative members, while qualitative information was obtained from group discussions and in-depth interviews with 10 key informants. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics, including percentages, means, and standard deviations, together with Pearson's correlation and multiple regression analysis. Qualitative data were examined through data organization and thematic synthesis. The findings was showed that the average annual income of cooperative members was 201,680.25 Baht, with an average rubber plantation area of 20.16 rai per household. Most farmers cultivated the RRIM 600 rubber clone (86.00%), and the average yield was 277.72 kilograms per rai per year. In terms of operational challenges, the overall level of problems and constraints in FSC rubber marketing was

relatively high (mean=3.67), while the overall level of success in marketing management was also rated at a high level (mean=3.52). Four marketing patterns for FSC rubber products were identified: 1) trading through the central rubber market, 2) direct sales from farmer organizations to buyers, 3) contract-based sales between farmer organizations and companies, and 4) sales involving private sector investment. Statistical analysis indicated that the absence of rubber plantation management standards, the diversity of buyers in the market, and inconsistent product quality were significantly associated with the success of FSC rubber marketing management at the 0.01 level. In addition, uncertainty in the FSC fresh latex market and the lack of established plantation management standards were found to be key factors influencing marketing success. The study suggested that farmer understanding of FSC rubber plantation management should be improved and fair and transparent market mechanisms should be developed.

Keywords: Forest Stewardship Council (FSC), rubber market development guidelines, rubber market management success, rubber product marketing models

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเศรษฐกิจสังคม และการจัดการผลิตของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองช้าง จำกัด ศึกษาปัญหาและข้อจำกัดการดำเนินงาน และปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานตลาดผลผลิตยาง FSC วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีผลต่อความสำเร็จในการจัดการตลาดผลผลิตยาง FSC และสังเคราะห์รูปแบบตลาดผลผลิตยาง FSC ทำการศึกษาทั้งวิธีเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เก็บข้อมูลจากสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองช้าง จำกัด จำนวน 290 คน และการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการเสวนาและการเสวนาเชิงลึก ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง จากผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants) จำนวน 10 คน วิเคราะห์ผลการศึกษาเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's correlation statistics) และสถิติถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การรวบรวม เรียบเรียง และการสังเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวสวนยางที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ฯ มีรายได้เฉลี่ย 201,680.25 บาทต่อปี พื้นที่สวนยางพาราถือครองเฉลี่ย 20.16 ไร่ต่อครัวเรือน ในด้านการผลิตเกษตรกรยังคงปลูกสร้างสวนยางพาราพันธุ์ RRIM600 เฉลี่ยร้อยละ 86.00 และมีผลผลิตเฉลี่ย 277.72 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี สำหรับปัญหาและข้อจำกัด ภาพรวมค่าเฉลี่ยปัญหาและข้อจำกัดการดำเนินงานตลาดผลผลิตยาง FSC ของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองช้าง จำกัด เท่ากับ 3.67 (เกณฑ์มาก) ส่วนภาพรวมค่าเฉลี่ยความสำเร็จในการจัดการตลาดสวนยางพารา FSC ของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองช้าง จำกัด เท่ากับ 3.52 (เกณฑ์มาก) นอกจากนี้ พบว่ารูปแบบตลาดผลผลิตยาง FSC ที่พบอยู่ในปัจจุบันมี 4 แบบ คือ 1) การซื้อขายผ่านสำนักตลาดกลางยางพารา 2) การซื้อขายโดยสถาบันเกษตรกรขายโดยตรงให้กับผู้ซื้อ 3) การซื้อขายโดยสถาบันเกษตรกรขายให้กับบริษัทตามเงื่อนไขสัญญาหรือข้อตกลง (contract farm or MOU commit) และ 4) การซื้อขายโดยสถาบันเกษตรกรขายให้กับบริษัทโดยมีเอกชนมาลงทุน สำหรับปัจจัยปัญหาและข้อจำกัด พบว่าประเด็นที่สหกรณ์ฯ ยังไม่มีมาตรฐานการจัดการสวนยางใด ๆ เลย

ที่ผ่านมา ประกอบกับประเด็นการตลาดที่ผู้ซื้อมีความหลากหลาย และคุณภาพผลผลิตยางของสหกรณ์ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานเท่าที่ควร มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการจัดการตลาดสวนยาง FSC อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และพบว่าปัจจัยตลาดรับซื้อน้ำยางสด FSC ที่ไม่แน่นอน และปัจจัยที่สหกรณ์ฯ ยังไม่มีมาตรฐานการจัดการสวนยางใด ๆ เลยที่ผ่านมาเป็นปัจจัยสองตัวที่มีอิทธิพลต่อการทำนายความสำเร็จในการจัดการตลาดสวนยาง FSC ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาระบบตลาดสวนยางยั่งยืนตามสภาพิทักษ์ป่า (FSC) ที่สำคัญ คือ ควรให้ความรู้ในหลักการจัดการสวนยาง FSC และสร้างตลาดผลผลิตยาง FSC ที่ให้ความเป็นธรรมกับสหกรณ์ฯ

คำสำคัญ: สภาพิทักษ์ป่า(FSC) แนวทางการพัฒนาตลาดยางพารา ความสำเร็จการจัดการตลาดยางพารา รูปแบบตลาดผลผลิตยางพารา

บทนำ

การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนตามสภาพิทักษ์ป่า (FSC) นับเป็นมาตรฐานที่สนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ ปี ค.ศ. 2030 (Sustainable Development Goals, SDGs) และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี รวมทั้งมีศักยภาพรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก สำหรับยางพารา สามารถขอการรับรองป่าไม้ (forest certification) ได้ทั้งการรับรองการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน (Forest Management Certification, SFM) และการรับรองกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์จากไม้และการค้า (Chain of Custody Certification, CoC) (Amarasekera, *et al*., 2006) ในปี พ.ศ. 2563 ประเทศไทยมีสวนยางพาราที่ได้รับมาตรฐานสากล เช่น มาตรฐาน FSC สำหรับน้ำยางสด เกือบ 1.0 แสนไร่ (5 ใบรับรอง) และไม้ยางพารา 2.5 แสนไร่ (11 ใบรับรอง) (WWF, 2020) การขยายตัวของพื้นที่สวนยาง FSC ยังคงมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลจากแรงกดดันจากปัจจัยความต้องการสินค้าจากสวนยาง FSC ของผู้ใช้ในตลาดโลก ข้อกำหนดและระเบียบการค้าสากล กระแสการพัฒนาอย่างยั่งยืน และการสนับสนุนจากนโยบายรัฐ ซึ่งมาตรฐาน FSC จะช่วยเพิ่มศักยภาพทางการตลาด การขยายตลาด สร้างมูลค่าเพิ่มทางการตลาดเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น สร้างภาพลักษณ์ทางการตลาดที่ดี และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก ทั้งยังเป็นการรับมือกับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้วยเหตุผลข้างต้นบริษัทข้ามชาติในตลาดส่วนใหญ่จึงให้ความสำคัญกับการจัดการวัตถุดิบยางและไม้ยางพาราที่มีมาตรฐานความยั่งยืน FSC (Kongmanee *et al.,* 2020; Kongmanee and Ahmed, 2020) อย่างไรก็ตาม ระบบตลาดยาง FSC ทั้งไม้ยางและน้ำยางสด ต้นทุนและผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับยังใหม่และไม่มีความชัดเจนในการเชื่อมโยงตลาดสู่ผู้ซื้อ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเร่งศึกษารูปแบบทางเลือกระบบตลาดยาง FSC เพื่อรองรับผลผลิตจากการขยายพื้นที่สวนยาง FSC และการศึกษาผลตอบแทนทางการเงินและต้นทุนก็เป็นเรื่องที่สำคัญในการตัดสินใจเข้าร่วมจัดการสวนยางยั่งยืนตามหลัก FSC ซึ่งพบว่าต้นทุนและผลตอบแทนในการจัดการสวนยาง FSC มีความแตกต่างกันตามเงื่อนไขสภาพการผลิตและระดับการพัฒนาของตลาดในแต่ละประเทศ (Somboonsuke *et al*., 2019) ซึ่งในภาพรวมการได้รับมาตรฐานรับรอง FSC ช่วยส่งเสริมผลตอบแทนทางการเงินเชิงบวกและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่า สวนยางที่ได้รับใบรับรอง FSC ในประเทศไทยมีค่า NPV มากกว่าศูนย์ และค่า B/C มากกว่า 1.40 ในสวนยางทุกขนาด (Kongmanee *et al.,* 2020) ซึ่งในการดำเนินงานจัดการสวนยาง FSC มีหลักทั้ง 10 ประการ (Forest Stewardship Council, 2015; 2018; Fung, 2017) ได้แก่ หลักการที่ 1: ความสอดคล้องระหว่างกฎหมายกับหลักการต่าง ๆ ของ FSC หลักการที่ 2: สิทธิในการถือครองและการใช้

ประโยชน์และความรับผิดชอบ หลักการที่ 3: สิทธิของชนพื้นเมือง หลักการที่ 4: ความสัมพันธ์ต่าง ๆ กับชุมชนและสิทธิต่าง ๆ ของคนงาน หลักการที่ 5: ผลประโยชน์จากสวนป่า หลักการที่ 6: ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หลักการที่ 7: แผนการจัดการ หลักการที่ 8: การตรวจตรากำกับดูแลและการศึกษาวิเคราะห์ หลักการที่ 9: การฟื้นฟูป่าไม้ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ และหลักการที่ 10: สวนป่าจะต้องจัดการและวางแผนพื้นที่สวนป่าให้สอดคล้องกับหลักการ และรายละเอียดที่ 1–9 จากหลักการ FSC ทั้ง 10 ประการ ดังกล่าวข้างต้น ทำให้การดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการสวนยาง FSC ของประเทศไทยที่ผ่านมามีข้อจำกัดและปัญหา (Somboonsuke *et al*., 2019) ได้แก่ ปัญหาแรงงานจัดการสวนยาง ปัญหาการใช้เทคโนโลยี และปัญหาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และข้อจำกัดเรื่องทุนในการดำเนินการ โดยพบว่าในการดำเนินการสวนยาง FSC มีต้นทุนค่อนข้างสูง ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการ (Soontornwong, 2019; Seideeva, 2018)

ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเศรษฐกิจ สังคม และการจัดการการผลิตของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองช้าง จำกัด ศึกษาปัญหาและข้อจำกัดการดำเนินงาน และปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานตลาดผลผลิตยาง FSC วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีผลต่อความสำเร็จในการจัดการตลาดผลผลิตยาง FSC และสังเคราะห์รูปแบบตลาดผลผลิตยาง FSC ซึ่งผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ตัดสินใจเชิงนโยบายและการยางแห่งประเทศไทย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการและลดต้นทุนการดำเนินการตลาดผลผลิตยาง FSC ของเกษตรกรชาวสวนยางพาราของประเทศไทยในอนาคต

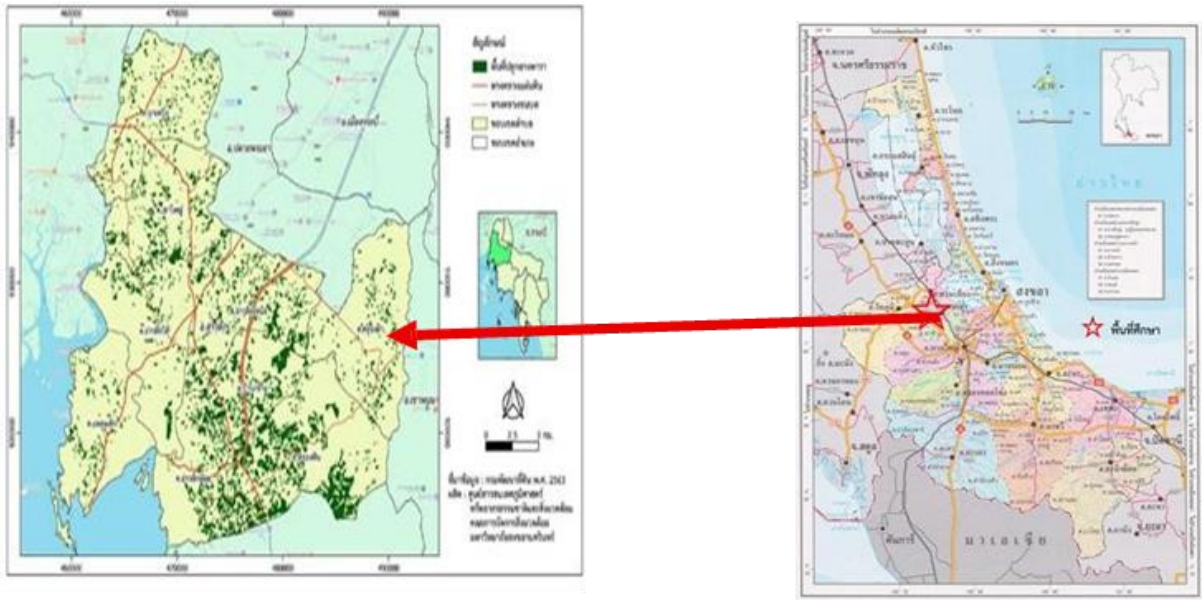

Figure 1 Location of Ban Khlong Chang Rubber Fund Cooperative Limited
Source: Kwawor (2004)

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาสถานที่ศึกษา ได้แก่ สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองช้าง จำกัด อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา เนื่องจากเป็นสหกรณ์ที่มีการจัดการสวนยาง FSC ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ สมาชิกของสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองช้าง จำกัด อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา จำนวน 290 ราย โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการจัดการสวนยาง FSC การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการสัมภาษณ์สมาชิกสหกรณ์ทั้ง 290 ราย ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ และทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือก่อนนำไปใช้จริง โดยวิเคราะห์ผลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's correlation statistics) และสถิติถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) ส่วนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการด้วยแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าหน้าที่การยางแห่งประเทศไทย ที่รับผิดชอบการดำเนินการจัดการสวนยาง FSC ของสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองช้าง จำกัด จำนวน 2 ราย และประธานสหกรณ์ กรรมการสหกรณ์ ผู้ดำเนินการ และผู้รับซื้อ รวมทั้งสิ้น 8 ราย โดยเก็บข้อมูลด้วยการจัดเสวนากลุ่มย่อยร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการรวบรวม เรียบเรียง และสังเคราะห์ข้อมูล นอกจากนี้ ยังศึกษาข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับสถานการณ์ ปัญหา และข้อจำกัดในการจัดการตลาดผลผลิตยาง FSC จากเอกสาร รายงาน รายงานวิจัย และบทความวิชาการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา

ผลการวิจัยและวิจารณ์

เศรษฐกิจ สังคม และการจัดการผลิตสวนยางพาราของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองช้าง จำกัด อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา

จาก Table 1 พบว่าเกษตรกรชาวสวนยางที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ฯ มีรายได้เฉลี่ย 201,680.25 บาทต่อปี พื้นที่สวนยางพาราถือครองเฉลี่ย 20.16 ไร่ต่อครัวเรือน มีแรงงานในการจัดการสวนยางเฉลี่ย 2.12 คนต่อครัวเรือน สมาชิกสหกรณ์ฯ มีประสบการณ์ในการทำสวนยางเฉลี่ย 23.65 ปี มีประสบการณ์ในการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ฯ เฉลี่ย 15.11 ปี และมีประสบการณ์ในการเข้าร่วมโครงการจัดการสวนยางยั่งยืน FSC กับการยางแห่งประเทศไทยเฉลี่ย 5.20 ปี ในด้านการผลิตและการจัดการสวนยาง พบว่าส่วนใหญ่สมาชิกสหกรณ์ฯ ยังคงปลูกยางพาราพันธุ์ RRIM600 เฉลี่ยร้อยละ 86.00 และพันธุ์ RRIT251 เฉลี่ยร้อยละ 14.00 มีพื้นที่ให้ผลผลิตยางเฉลี่ย 16.80 ไร่ มีระยะปลูก 3x7 เมตร เฉลี่ยร้อยละ 79.62 และระยะปลูก 3x8 เมตร เฉลี่ยร้อยละ 20.38 จำนวนต้นที่ให้ผลผลิตเฉลี่ย 73.51 ต้นต่อไร่ อายุต้นยางเฉลี่ย 24.56 ปี และมีผลผลิตเฉลี่ย 277.72 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี

Table 1 Economic, social, and production management characteristics of Khlong Chang Rubber Fund Cooperative members

(n=290)

Title	Unit	Detail
Economic characteristics		
Annual income	Baht/year	201,680.25
Annual expenses	Baht/year	162,676.89
Average rubber plantation holding area	rai/household	20.16
Average labor in rubber plantation	people/household	2.12
Social characteristics		
Average age	year	53.56
Experience in rubber plantation occupation	year	23.65
Years of education	year	17.32
Cooperative membership duration	year	15.11
Duration of FSC project participation	year	5.20
Production management		
Rubber clone varieties	percentage	RRIM600 (86.00), RRIT251 (14.00)
Rubber productive area	rai	16.80
Planting spacing	percentage	3x7 m (79.62), 3x8 m (20.38)
Number of productive trees	tree /rai	73.51
Age of rubber tree	year	24.56
Average yield	**kg/rai/year**	**277.20**

n=290 (Khlong Chang Rubber Fund Cooperative members)

ปัญหา และข้อจำกัดการดำเนินงานตลาดผลผลิตยาง FSC

จาก Table 2 พบว่าภาพรวมค่าเฉลี่ยปัญหาและข้อจำกัดการดำเนินงานตลาดผลผลิตยาง FSC ของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองช้าง จำกัด เท่ากับ 3.67 (อยู่ในเกณฑ์มาก)

โดยพบว่า ประเด็นปัญหาและข้อจำกัดเกี่ยวกับการจัดการสวนยาง FSC ที่ต้องใช้เวลา (ในการเรียนรู้) และแรงงานค่อนข้างมาก (ในการจัดทำเอกสาร) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.82 (อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด) รองลงมาคือ ประเด็นการมีค่าใช้จ่ายในการต่ออายุใบรับรอง FSC ที่ค่อนข้างสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 (อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด) ประเด็นค่าใช้จ่ายในการจัดการสวนยาง FSC ค่อนข้างสูงและไม่คุ้มกับรายได้ที่คาดการณ์ไว้ทำให้ไม่เกิดแรงจูงใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 (อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด) และประเด็นปัญหาโรคใบร่วงชนิดใหม่กำลังระบาดส่งผลให้ผลผลิตยางลดลง ทำให้ปริมาณผลผลิตยาง FSC ไม่สม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 (อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด) ตามลำดับ ในขณะที่ประเด็นการทำสวนยาง FSC ไม่ได้เริ่มจากความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.98 (อยู่ในเกณฑ์น้อย) และประเด็น

การได้รับใบรับรอง FSC ล่าช้ากว่ากำหนด (ปี พ.ศ. 2567) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.40 (อยู่ในเกณฑ์น้อย) จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ในการดำเนินการตลาดสวนยาง FSC นั้นประสบปัญหาและมีข้อจำกัดค่อนข้างมากมาโดยตลอด ส่งผลให้การดำเนินงานจัดการสวนยาง FSC ของสหกรณ์ฯ ล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

Table 2 The problems and constraints of FSC's marketing operations among Khlong Chang Rubber Fund Cooperative members

(n=290)

The problem and constraints	The problem and constraints level						
	Highest (%)	High (%)	Moderate (%)	Low (%)	Least (%)	Average (%)	Criteria
1. FSC rubber plantations did not start from the true needs of rubber farmers.	0.00	4.00	7.50	70.50	18.00	**1.98**	Low
2. FSC rubber plantation management requires considerable time for learning and substantial labor for documentation.	81.00	19.00	0.00	0.00	0.00	**4.82**	Highest
3. In the FSC market system, there are few buyers. The FSC market system operates as a voluntary monopoly based on mutual agreement between buyers and sellers.	65.50	32.50	0.00	2.00	0.00	**4.62**	Highest

Table 2 (Continued)

The problem and constraints	The problem and constraints level						
	Highest (%)	High (%)	Moderate (%)	Low (%)	Least (%)	Average (%)	Criteria
4. The price of FSC products that farmers and agricultural institutions receive is not high, close to the normal rubber product price.	73.00	17.00	7.50	2.50		**4.61**	Highest
5. The agreed premium price is mostly set by the buyer (at the factory); most FSC sales are long-term contracts of 6–12 months agreed between buyer and seller.	10.00	10.50	3.50	44.00	26.00	**2.48**	Low
6. The cost of renewing FSC certification is quite high.	74.60	25.40	0.00	0.00	0.00	**4.74**	Highest
7. The market for purchasing FSC fresh latex is more uncertain, less transparent, and more complex than for FSC cup lump rubber, with limitations in latex storage (shorter shelf life than cup lump) and longer transport distances between collection areas and factories.	70.50	27.50	0.00	2.00	0.00	**4.66**	Highest

Table 2 (Continued)

The problem and constraints	The problem and constraints level						
	Highest (%)	**High (%)**	**Moderate (%)**	**Low (%)**	**Least (%)**	**Average (%)**	**Criteria**
8. The market involves a variety of buyer interaction channels.	1.00	2.00	58.00	36.00	4.00	**2.60**	Low
9. Land title and ownership issues	0.00	2.00	56.00	38.00	4.00	**2.56**	Low
10. The cost of managing FSC rubber plantations is quite high and not worth the expected income, making it a non-motivating factor.	73.50	24.50	2.00	0.00	0.00	**4.72**	Highest
11. Most agreed premium prices are determined unilaterally by buyers (at the factory level).	70.00	26.00	2.00	2.00	0.00	**4.64**	Highest
12. Farmers and agricultural institutions have not yet adopted any rubber plantation management standards.	4.00	24.00	5.50	56.50	10.00	**2.56**	Low
13. Farmers and rubber farmer institutions lack sufficient readiness and knowledge for FSC rubber plantation management (as of 2024).	5.50	24.50	12.00	48.00	10.00	**2.68**	Moderate

Table 2 (Continued)

The problem and constraints	The problem and constraints level						
	Highest (%)	High (%)	Moderate (%)	Low (%)	Least (%)	Average (%)	Criteria
14. New leaf fall disease is spreading, causing decreased rubber production and inconsistent FSC rubber output	78.00	16.00	4.50	1.50	0.00	**4.70**	Highest
15. Inconsistency in rubber production volume	68.50	23.60	4.60	4.0	0.00	**4.56**	Highest
16. Delayed FSC certification renewal (2024)	2.00	0.00	45.50	40.50	12.00	**2.40**	Low
17. Diverse buyer characteristics in the marketing system	56.00	12.00	20.00	12.00	0.00	**4.12**	High
18. Rubber production quality remains below standard	0.00	2.00	81.00	39.00	0.00	**2.62**	Moderate
	Total Average					**3.67**	**High**

Criteria average 1.00-1.80 mean least problem and constraint, 1.81-2.60 mean low problem and constraint, 2.61-3.40 mean moderate problem and constraint, 3.41-4.20 mean high problem and constraint, and 4.20-5.00 mean highest problem and constraint

ปัจจัยความสำเร็จในการจัดการตลาดผลผลิตยาง FSC

จาก Table 3 พบว่าภาพรวมค่าเฉลี่ยความสำเร็จในการจัดการตลาดผลผลิตยางพารา FSC ของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองช้าง จำกัด เท่ากับ 3.52 (อยู่ในเกณฑ์มาก) โดยความสำเร็จในประเด็นเกษตรกรมีการเตรียมความพร้อมพื้นฐานในการจัดการตลาด FSC มีค่าเฉลี่ย 4.78 (อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด) ความสำเร็จในประเด็นทำให้ร้อยละพื้นที่ถือครองที่ถูกต้องตามกฎหมายของเกษตรกรมีมากขึ้น สามารถเข้าร่วมการจัดการสวนยาง FSC ได้มากขึ้น มีค่าเฉลี่ย 4.72 (อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด) และความสำเร็จในประเด็นมีผู้ซื้อชัดเจนก่อนดำเนินการจัดการตลาด FSC มีค่าเฉลี่ย 4.58 (อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด) ในขณะที่ ความสำเร็จในประเด็นการมีตลาดรับซื้อผลผลิต FSC ที่ผ่านการรับรองที่ชัดเจนและแน่นอน มีค่าเฉลี่ย 1.54 (อยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด) และความสำเร็จในประเด็นราคารับซื้อผลผลิตที่ผ่านการรับรอง FSC เป็นที่น่าพอใจของสมาชิกเกษตรกรมีค่าเฉลี่ย 1.60 (อยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด)

Table 3 Achievement factors for FSC rubber plantation marketing management

(n=290)

Achievement factors	Achievement level						
	Highest (%)	High (%)	Moderate (%)	Low (%)	Least (%)	Average (%)	Criteria
1. The purchase price of FSC-certified products is satisfactory to cooperative members.	0.00	0.00	11.50	41.50	48.00	**1.60**	Least
2. There is a clearly defined price for FSC-certified products.	0.00	2.10	2.20	43.8	51.90	**1.54**	Least
3. Members meet the requirements for FSC certification.	10.0	52.0	22.0	16.0	0.00	**3.56**	High
4. There are consultants who clearly advise on FSC's marketing operations.	32.0	50.10	13.9	2.50	2.00	**4.10**	High
5. Received a supporting budget for FSC's marketing operations	60.50	21.50	15.60	2.40	0.00	**4.42**	Highest
6. Have a continuous follow-up system from RAOT officials	56.00	35.10	2.90	6.00	0.00	**4.41**	Highest
7. Higher percentage of members with legal land ownership	81.20	19.20	2.00	0.00	0.00	**4.72**	Highest
8. The knowledge and skills of the cooperative chairman on FSC's marketing system	56.00	14.50	17.50	10.00	2.00	**4.10**	High

Table 3 (Continued)

Achievement factors	Achievement level						
	Highest (%)	High (%)	Moderate (%)	Low (%)	Least (%)	Average (%)	Criteria
9. Continuity in purchasing FSC products throughout the 5-year certification period	6.00	2.00	9.50	32.50	50.00	**1.80**	Least
10. Appropriate FSC marketing policies from both government and private sectors	2.50	9.50	75.50	10.50	2.00	**3.00**	Moderate
11. The intention and enthusiasm for FSC's marketing operations	24.00	52.50	19.50	4.00	0.00	**3.98**	High
12. There is a clearly defined FSC market before starting FSC operations.	65.00	31.00	2.50	0.00	1.50	**4.58**	Highest
13. The preparation of rubber farmer groups for FSC operations	81.90	16.10	0.00	0.00	2.00	**4.78**	Highest
14. Optimized premium cost management for FSC operations	38.00	48.00	8.00	3.50	2.50	**4.16**	High
15. Examples of FSC trading and demonstrated benefits from FSC trading	72.00	20.00	4.00	4.00	0.00	**4.12**	High
16. The status of the FSC certificate	4.00	0.00	10.50	29.50	56.00	**1.66**	Least

Table 3 (Continued)

Achievement factors	Achievement level						
	Highest (%)	High (%)	Moderate (%)	Low (%)	Least (%)	Average (%)	Criteria
17. The strength of the farmer group and FSC's financial administration	56.60	17.60	16.00	10.00	0.00	**4.20**	High
18. Receiving an FSC premium price higher than the normal rubber price	8.00	10.50	3.50	26.00	52.00	**1.98**	Low
19. The level of farmer participation and operations based on FSC regulations	56.00	15.50	28.50	0.00	0.00	**4.28**	Highest
Total Average						**3.52**	**High**

Criteria average 1.00-1.80 mean least achievement factor, 1.81-2.60 mean low achievement factor, 2.61-3.40 mean moderate achievement factor, 3.41-4.20 mean high achievement factor, and 4.21-5.00 mean highest achievement factor

ปัจจัยปัญหาหรือข้อจำกัดในการจัดการตลาดผลผลิตยาง FSC ที่มีความสัมพันธ์ และมีผลต่อความสำเร็จในการจัดการตลาดผลผลิตยาง FSC

สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยปัญหาหรือข้อจำกัดในการจัดการตลาดผลผลิตยาง FSC ที่มีความสัมพันธ์และมีผลต่อความสำเร็จในการจัดการตลาดผลผลิตยาง FSC ดังนี้

ปัจจัยปัญหาหรือข้อจำกัดในการจัดการตลาดสวนยางตามหลัก FSC ที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการจัดการตลาดสวนยาง FSC

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (r) ระหว่างปัญหาหรือข้อจำกัดในการจัดการสวนยาง FSC และปัจจัยความสำเร็จในการจัดการสวนยางตามหลักสภาพิทักษ์ป่า (FSC) (Table 4) พบว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงบวก ได้แก่ โดยส่วนใหญ่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรยังไม่มีมาตรฐานการจัดการสวนใดเลยที่ผ่านมา (r=0.729**) ประเด็นปัญหาหรือข้อจำกัดลักษณะการตลาดที่มีผู้ซื้อที่มีความหลากหลายประเภท (r=0.671**) และคุณภาพผลผลิตยางของสถาบันเกษตรกรชาวสวนยางยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานเท่าที่ควร (r=0.628**) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยความสำเร็จในการจัดการสวนยางตามหลักสภาพิทักษ์ป่า (FSC) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และลักษณะการตลาดที่มีวิธีการติดต่อกับผู้ซื้อมีความหลากหลายวิธี (r=0.410*) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยความสำเร็จในการจัดการสวนยางตามหลักสภาพิทักษ์ป่า (FSC) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ชี้ให้เห็นว่าลักษณะตลาด FSC ที่มีความหลากหลายมาก มีความสามารถในการติดต่อกับผู้ซื้อได้หลายวิธี และยิ่งมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการสวนยาง FSC มากเท่าไรจะมีผลทำให้การจัดการสวนยาง FSC ประสบความสำเร็จ ส่วนถ้าคุณภาพผลผลิตยาง FSC สูงส่งผลให้

การจัดการสวนยาง FSC ประสบความสำเร็จสูงตามไปด้วย เนื่องจากเกษตรกรจะได้ราคาสูงขึ้นและสามารถต่อรองกับผู้ซื้อได้มากขึ้น ในขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงลบที่สำคัญ ได้แก่ ราคาผลผลิตยาง FSC กำหนดโดยผู้ซื้อ (r=-0.505**) โรคใบร่วงชนิดใหม่ทำให้ผลผลิตยางลดลง (r=-0.373**) และในตลาดยาง FSC มีผู้ซื้อน้อยรายส่งผลให้เกิดการผูกขาดในการรับซื้อ (r=-0.368**) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในขณะที่การจัดการสวนยาง FSC ใช้ทั้งเวลาและแรงงานค่อนข้างมาก (r=-0.287*) และเกษตรกรชาวสวนยางได้รับใบรับรอง FSC (FSC certification) ล่าช้า ส่งผลให้ไม่สามารถขายผลผลิตยาง FSC ได้ (ปี ค.ศ. 2024) (r=-0.281*) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ชี้ให้เห็นว่าหากราคา FSC ถูกกำหนดโดยผู้ซื้อและเป็นการผูกขาดราคาทำให้ไม่เกิดแรงจูงใจสำหรับเกษตรกรในการดำเนินการจัดการสวนยาง FSC เกษตรกรจะถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ซื้อประกอบกับปัจจุบันมีโรคใบร่วงระบาดมาก ส่งผลให้ผลผลิตยางลดลงและคุณภาพผลผลิตยางต่ำส่งผลให้เกิดข้ออ้างจากผู้ซื้อ ซึ่งถูกกดราคาจากผู้ซื้อได้ง่าย และในการจัดการสวนยาง FSC เกษตรกรต้องใช้ทั้งเวลาและแรงงานมากแต่ได้ผลตอบแทนไม่คุ้ม จึงไม่จูงใจให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการจัดการสวนยาง FSC และที่ผ่านมาใบรับรอง FSC (FSC Certification) ได้ล่าช้า ส่งผลให้การดำเนินงานการตลาดล่าช้า

Table 4 Pearson correlation coefficients (r) between problem and constraint factors in FSC rubber marketing management (X1–X18) and the achievement of FSC rubber marketing management (Y)

The problems and constraints issues	Pearson correlation coefficient (r)
1. FSC rubber plantations did not start based on the true needs of rubber farmers (X1)	0.243
2. FSC Rubber Plantation Management requires both considerable time and substantial labor (X2)	-0.287*
3. In the FSC market system, there are few buyers. The FSC market system operates as a voluntary monopoly based on mutual agreement between buyers and sellers (X3)	-0.368**
4. The price of FSC products that farmers and agricultural institutions receive is not high, close to the normal rubber product price (X4)	0.545**
5. The agreed premium price is mostly set by the buyer (at the factory); most FSC sales are long-term contracts of 6–12 months agreed between buyer and seller (X5)	-0.505**
6. The cost of renewing FSC certification is quite high (X6)	-0.059

Table 4 (Continued)

The problems and constraints issues	Pearson correlation coefficient (r)
7. The market for purchasing FSC fresh latex is more uncertain, less transparent, and more complex than for FSC cup lump rubber, with limitations in latex storage (shorter shelf life than cup lump) and longer transport distances between collection areas and factories (X7)	0.519**
8. The market involves a variety of buyer interaction channels (X8)	0.410*
9. Land title and ownership issues (X9)	0.457**
10. The cost of managing FSC rubber plantations is quite high and not worth the expected income, making it a non-motivating factor (X10)	-0.223
11. Most agreed premium prices are determined unilaterally by local merchants (X11)	-0.203
12. Farmers and agricultural institutions have not yet adopted any rubber plantation management standards (X12)	0.729**
13. Farmers and rubber farmer institutions lack sufficient readiness and knowledge for FSC rubber plantation management (as of 2024) (X13)	0.427**
14. New leaf fall disease is spreading, causing decreased rubber production and inconsistent FSC rubber output (X14)	-0.373**
15. Inconsistency in rubber production volume (X15)	0.360*
16. Delayed FSC certification renewal (X16)	-0.281*
17. Diverse buyer characteristics in the marketing system (X17)	0.671**
18. Rubber production quality remains below standard (X18)	0.628**

* Statistical significance at the 0.05 level; ** Statistical significance at the 0.01 level

ปัจจัยปัญหาหรือข้อจำกัดในการจัดการตลาดผลผลิตยาง FSC ที่มีผลต่อปัจจัยความสำเร็จในการจัดการผลผลิตยาง FSC

ผลการศึกษาปัจจัยปัญหาหรือข้อจำกัดที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการตลาดผลผลิตยาง FSC (Table 4) พบว่าสามารถทำนายความสำเร็จในการจัดการตลาดผลผลิตยาง FSC ได้ร้อยละ 67.80 (Adjusted R Square = 0.678, Std. Error of the Estimate = 0.14547, Durbin-Watson = 2.321) และเมื่อพิจารณาสมการมาตรฐานแล้ว พบว่าปัจจัยตลาดรับซื้อน้ำยางสด FSC ไม่แน่นอน (β = 0.178) และปัจจัยสหกรณ์ฯ ยังไม่มีมาตรฐานการจัดการสวนยางใด ๆ เลยที่ผ่านมา (β = 0.157) มีอิทธิพลต่อการทำนายความสำเร็จในการจัดการตลาดผลผลิตยาง FSC

ซึ่งผลการศึกษาดังแสดงในสมการทำนาย และสมการมาตรฐาน

$$Y = 3.130 + 0.178X_7 + 0.157X_{12}$$

$$Z_Y = 0.659Z_{x12} + 0.405Z_{x7}$$

Adjusted R Square R^2 = 0.678; Std. Error of the Estimate = 0.14547; Durbin-Watson = 2.321

รูปแบบตลาดผลผลิตยาง FSC

การศึกษาเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสังเคราะห์รูปแบบตลาดผลผลิตยาง FSC จากการเสวนากลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่าสามารถแบ่งรูปแบบตลาดผลผลิตยาง FSC โดยอาศัยเกณฑ์ ช่องทางการตลาด ราคาที่กำหนด และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงานตลาดได้ 4 รูปแบบ (Figure 1–4) ได้แก่ 1) รูปแบบที่ 1: การซื้อขายผ่านสำนักตลาดกลางยางพารา 2) รูปแบบที่ 2: การซื้อขายโดยสถาบันเกษตรกรขายโดยตรงให้กับผู้ซื้อ 3) รูปแบบที่ 3: การซื้อขายโดยสถาบันเกษตรกรขายให้กับบริษัทตามเงื่อนไขสัญญาหรือข้อตกลง และ 4) รูปแบบที่ 4: การซื้อขายโดยสถาบันเกษตรกรขายให้กับบริษัทโดยมีเอกชนมาลงทุน

Figure 1 The model of the FSC rubber product market: Model 1
source: in-depth discussion

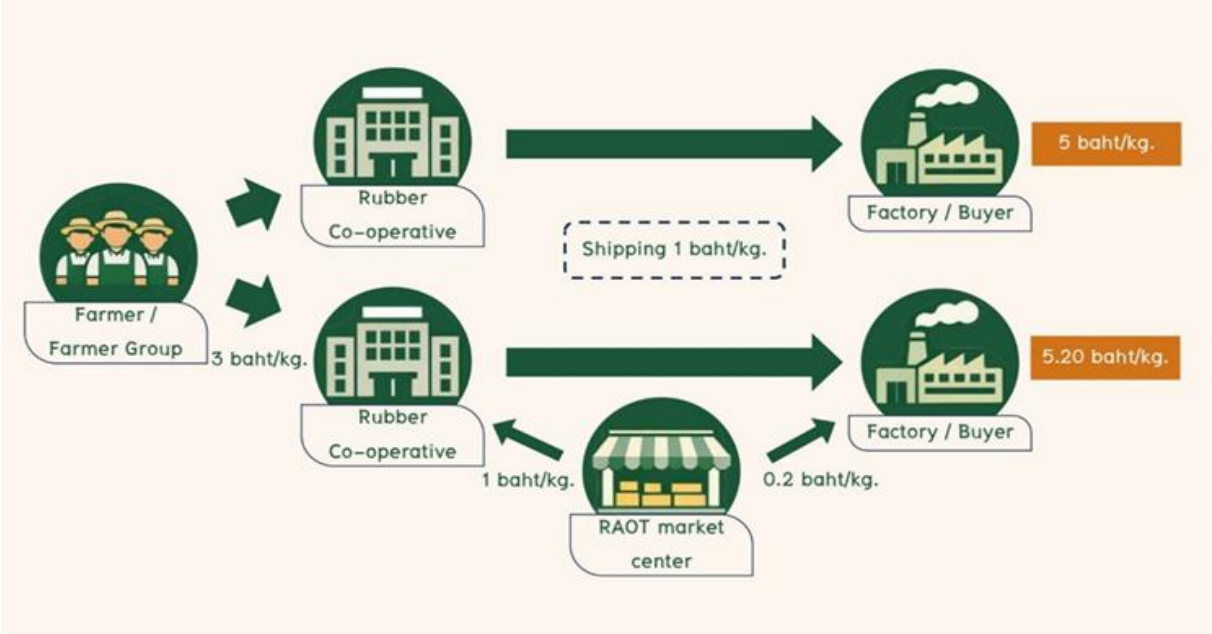

Figure 2 The model of the FSC rubber product market: Model 2
source: in-depth discussion

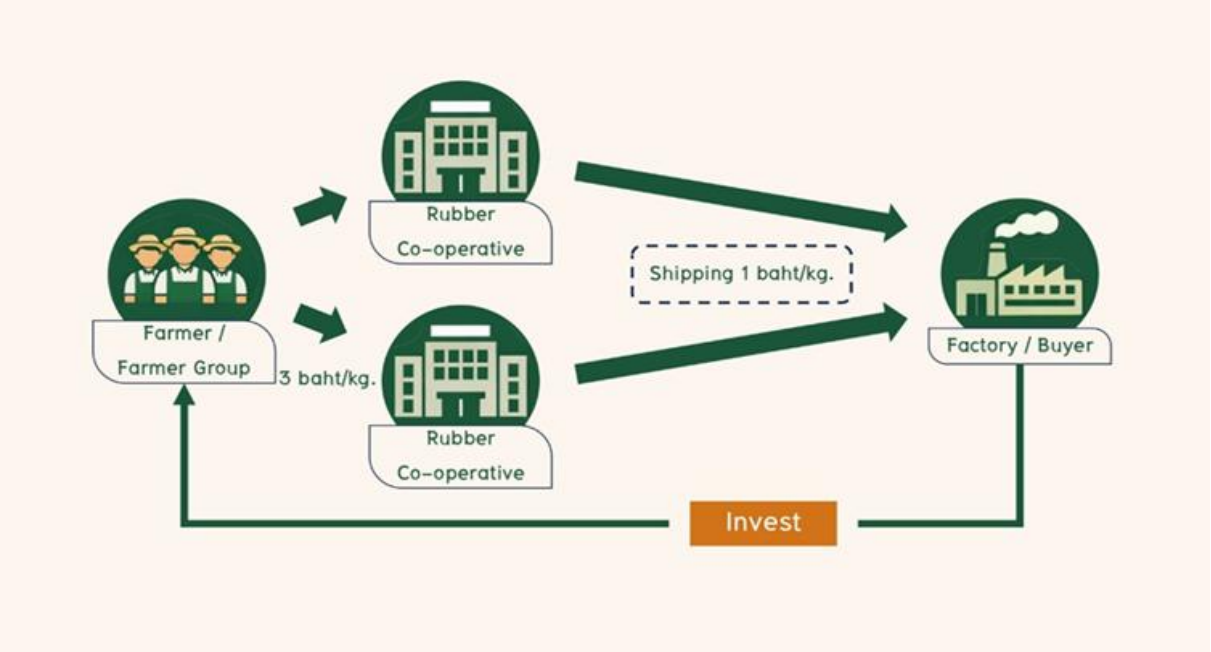

Figure 3 The model of the FSC rubber product market: Model 3
source: in-depth discussion

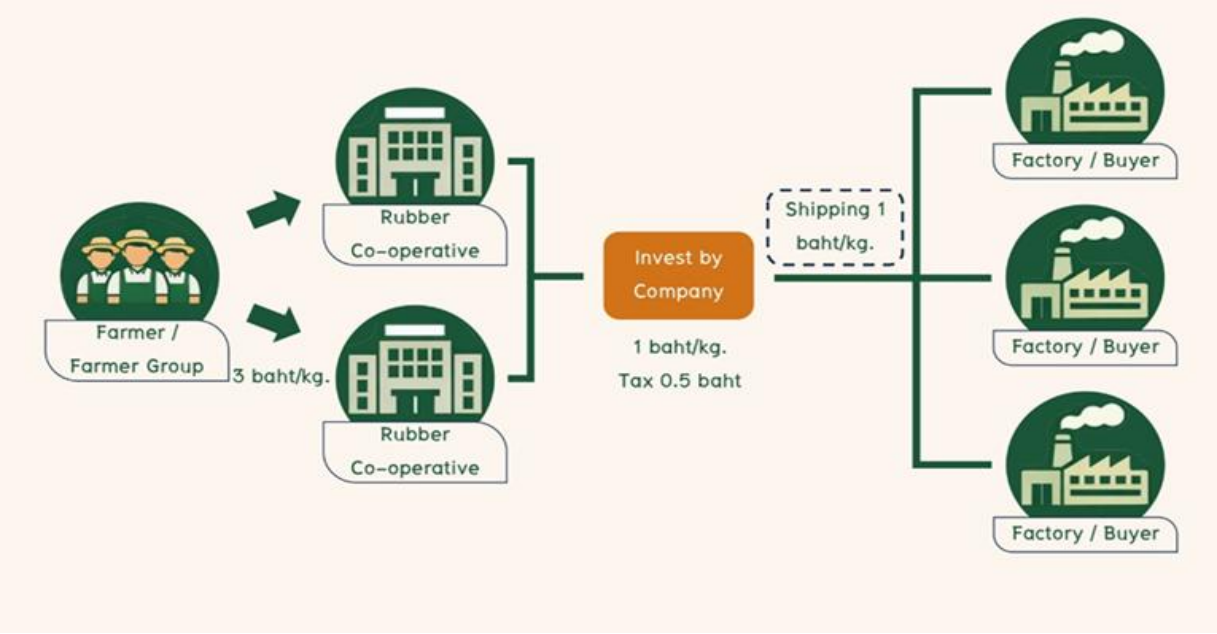

Figure 4 The model of the FSC rubber product market: Model 4
source: in-depth discussion

Table 5 Characteristics, mechanisms, and conditions of FSC rubber marketing models

Alternative FSC's marketing model	Characteristics and Mechanisms	Conditions
1. Buying and selling FSC products through the Central Rubber Market Model	Farmer groups buy and sell FSC products through the Central Rubber Market based on its announced price.	1. FSC products are bought and sold through the Central Rubber Market, with RAOT as the FSC certificate holder. 2. Premium price is based on the announced price of the Central Rubber Market. 3. Shipping costs: (1) from farmer groups to the Central Rubber Market is the responsibility of the farmer group only; and (2) from the Central Rubber Market to the destination buyer is the responsibility of the Central Rubber Market. 4. The FSC premium price may be adjusted based on socio-economic conditions and the rubber management investment situation.
2. Buying and selling FSC products through a destination buyer model	Farmer groups buy and sell FSC products directly through a destination buyer based on the announced price of the Central Rubber Market.	1. The farmer group is the FSC certificate holder and is responsible for FSC certificate renewal. 2. The farmer group can contact, coordinate, and negotiate terms directly with the destination buyer. 3. Premium price is based on the announced price of the Central Rubber Market.

Table 5 (Continued)

Alternative FSC's marketing model	Characteristics and Mechanisms	Conditions
3. Buying and selling FSC products through a destination buyer with a contract farm or MOU commitment model	Farmer groups buy and sell FSC products through a destination buyer under a contract farm or MOU commitment	1. Farmer groups operate under FSC standards with financial support from the destination buyer. 2. Farmer groups are the FSC certificate holders, and the destination buyer provides financial support for FSC certificate renewal. 3. Premium price is based on the announced price of the destination buyer.
4. Buying and selling FSC products through a destination buyer by investment of the destination buyer	Buying and selling FSC products through a destination buyer, with the destination buyer fully investing in management, FSC certificate renewal, and trading.	1. The FSC premium price is mutually agreed upon between the farmer group and the destination buyer before FSC management begins. 2. The destination buyer is the FSC certificate holder and is responsible for its renewal. 3. Premium price is based on the announced price of the Central Rubber Market.

Source: Synthesis from in-depth group discussion

เสนอแนะแนวทางการพัฒนาตลาดผลผลิตยาง FSC

จาก Table 5 พบว่าควรลดต้นทุนการจัดการตลาดสวนยาง FSC เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับสหกรณ์มากที่สุด ร้อยละ 90.21 รองลงมาคือ ความสม่ำเสมอของอุปทานส่งผลต่อความเชื่อมั่นของผู้ซื้อ ร้อยละ 88.25 ควรมีการสำรวจความพร้อมและความต้องการระบบตลาดก่อนดำเนินการจัดการสวนยางยั่งยืน ร้อยละ 82.50 ควรมีแผน/กลยุทธ์ที่ชัดเจนในการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการผลิตยางพารายั่งยืน ร้อยละ 65.70 และการให้ความรู้ในหลักการจัดการสวนยางตามมาตรฐานความยั่งยืนสากลแก่สมาชิกให้มากขึ้น ร้อยละ 45.89 ตามลำดับ

Table 6 Suggestions for alternative FSC marketing development of Khlong Chang Rubber Fund Cooperative Limited

(n=290)

Suggestion*	Percentage
1. Assess the readiness and market demand before managing sustainable rubber plantations	82.50
2. Provide knowledge and understanding of the costs and outcomes of FSC rubber production	78.60
3. Establish comprehensive terms of reference (TOR) to create FSC marketing opportunities	75.10
4. Improve rubber farmer registry information for groups or agricultural institutions, and enhance traceability	81.25
5. Create incentives by reducing the cost of managing FSC rubber plantations	90.21
6. Provide knowledge of rubber plantation management principles according to international sustainability standards	45.89
7. Ensure consistency of supply to strengthen buyer confidence	88.25
8. Promote sustainable rubber plantation management in alignment with the 20-year national rubber strategic plan	74.12
9. Support and expedite the process of finding markets for FSC rubber products	80.45
10. Develop a clear roadmap and strategy for building a sustainable rubber supply chain	65.70

More than 1 answer is possible

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาเกษตรกรชาวสวนยางที่เป็นสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองช้าง จำกัด พบว่า มีรายได้เฉลี่ย 201,680.25 บาทต่อปี ถือครองพื้นที่สวนยางพาราเฉลี่ย 20.16 ไร่ต่อครัวเรือน มีแรงงานในการจัดการสวนยางเฉลี่ย 2.12 คนต่อครัวเรือน และมีประสบการณ์ทำสวนยางเฉลี่ย 23.65 ปี ด้านการผลิตเกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงปลูกยางพาราพันธุ์ RRIM600 (ร้อยละ 86.00) และพันธุ์ RRIT251 (ร้อยละ 14.00) ในระยะปลูก 3×7 เมตร (ร้อยละ 79.62) โดยมีผลผลิตเฉลี่ย 277.72 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี

ด้านปัญหาและข้อจำกัด พบว่าภาพรวมค่าเฉลี่ยปัญหาและข้อจำกัดการดำเนินงานตลาดผลผลิตยาง FSC อยู่ในระดับมาก (Mean=3.67) สาเหตุสำคัญ ได้แก่ สมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการตามมาตรฐาน FSC ราคาผลผลิตยาง FSC ไม่จูงใจเพียงพอ แม้จะสูงกว่าราคาปกติแต่ไม่คุ้มต้นทุนการจัดการ สหกรณ์มีภาระงานอื่นมาก และแรงงานที่รับผิดชอบงาน FSC มีไม่เพียงพอ ส่งผลให้การดำเนินงานตลาดยาง FSC ล่าช้าและขาดประสิทธิภาพ

ด้านปัจจัยความสำเร็จ พบว่าภาพรวมค่าเฉลี่ยความสำเร็จในการจัดการตลาดสวนยางพารา FSC อยู่ในระดับมาก (Mean=3.52) โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมความสำเร็จ คือ เกษตรกรต้องมีความพร้อมและความรู้ความเข้าใจ กลุ่มสหกรณ์ต้องมีความเข้มแข็ง มีตลาดรับซื้อที่ชัดเจน และราคาผลผลิตยาง FSC ต้องสูงกว่าราคาตลาดปกติอย่างมีนัยสำคัญ

ด้านรูปแบบตลาดผลผลิตยาง FSC พบว่ามี 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) การซื้อขายผ่านสำนักตลาดกลางยางพารา 2) การซื้อขายโดยตรงระหว่างสถาบันเกษตรกรกับผู้ซื้อ 3) การซื้อขายตามสัญญาหรือ MOU ระหว่างสถาบันเกษตรกรกับบริษัท และ 4) การซื้อขายโดยมีภาคเอกชนร่วมลงทุน โดยสมาชิกสหกรณ์ให้ความสนใจรูปแบบที่ 4 มากที่สุด เนื่องจากสหกรณ์ไม่ต้องรับภาระการลงทุนด้านการจัดการ และมีผู้รับซื้อที่ชัดเจนตามข้อตกลง

ด้านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการจัดการตลาดผลผลิตยาง FSC อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ การขาดมาตรฐานการจัดการสวนยาง ความหลากหลายของผู้ซื้อในตลาด และคุณภาพผลผลิตยางที่ยังไม่ได้มาตรฐาน นอกจากนี้ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณพบว่าปัจจัยตลาดรับซื้อน้ำยางสด FSC ที่ไม่แน่นอน และการขาดมาตรฐานการจัดการสวนยาง เป็นตัวแปรสองตัวที่มีอิทธิพลต่อการทำนายความสำเร็จในการจัดการตลาดผลผลิตยาง FSC

สำหรับข้อเสนอแนะ สหกรณ์ควรพัฒนากลยุทธ์ลดต้นทุนการจัดการตลาดผลผลิตยาง FSC เพื่อสร้างแรงจูงใจ พัฒนาห่วงโซ่อุปทานยางพาราอย่างยั่งยืน เสริมสร้างความรู้ด้านการจัดการ FSC แก่สมาชิก และสร้างตลาดผลผลิตยาง FSC ที่มีความเป็นธรรมและโปร่งใสสำหรับสหกรณ์

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การยางแห่งประเทศไทยเขตภาคใต้ตอนล่าง ที่ให้คำปรึกษาและคำแนะนำ ประสานงานกับสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองช้าง และร่วมสำรวจข้อมูลกับผู้วิจัย จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ลุล่วงไปได้ด้วยดี และขอขอบคุณกลุ่มประชากร ได้แก่ สมาชิกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ FSC ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่งในการตอบแบบสอบถามและการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

Amarasekera, S., P.K. Perera and N. De Silva. 2006. **Potential of Forest Stewardship Certification (FSC) as a marketing tool through examining the existence of price premiums for FSC certified Timber.** Retrieved from http://dr.lib.sjp.ac.lk/handle/123456789/354

Forest Stewardship Council. 2015. **FSC principles and criteria for forest stewardship**. Retrieved from https://ic.fsc.org/preview.fsc-principles-and-criteria-for-forest-stewardship-fsstd-01-001-v5-2-en-print-version.a-4843.pdf

Forest Stewardship Council. 2018. **25 years of FSC.** Retrieved from: https://fsc.org/en/page/about-us

Fung, J. 2017. **Forest Stewardship Council™ (FSC™): FSC Business Development, Asia Pacific Wood Industry for SDG Thailand 4.0 Kasetsart University, Bangkok Thailand**. Retrieved from fromhttp://digital.forest.ku.ac.th/TFCC/TCERN2017/PW/TCERN_FSC_05012017.pdf

Kongmanee, C. and A. Ahmed. 2020. Assessing Socio-economic characteristics of FSC certified rubber farmers and their attitudes to apply FSC standards in rubber plantation: a case study in Thailand. **International Journal of Management (IJM)** 11(9): 1359–1372

Kwawor, K. 2004. **Map of Thai Local Knowledge, Southern Region.** Bangkok: Samnak Phim Borisat Phatthanakhunnaphap Wichakan (PW) Chamkat. 100 p.

Kongmanee, C., F. Ahmed and O. Longpichai. 2020. Cost-benefit analysis and challenges of implementing FSC standards in rubber plantations in southern Thailand. **The Journal of Asian Finance, Economics and Business** 7(12): 423–431.

Seideeva, S. 2018. Criteria and Indicators for Sustainable Forest Management for Kyrgyzstan. 30 p. *In* **Report of the Second National Inception Workshop "Criteria and Indicators for Sustainable Forest Management for Kyrgyzstan".** Bishkek Kyrgyzstan: UNECE.

Somboonsuke, B., A. Yincharoen, C. Kongmanee and P. Phitthayaphinant. 2019. Rubber production system and livelihood of Smallholding Rubber Farming System (SRFS) in southern Thailand: a case study in provinces of Nakhon Si Thammarat, Phatthalung and Trang. **International Journal of Agricultural Technology** 15(4): 645–664.

Somboonsuke, B., B. Somboonsukeand and O. Longpichai. 2019. **Cost-benefit Analysis of FSC's Rubber Farm Management.** Songkhla: Faculty of Natural Resource, Prince of Songkla University. 82 p.

Soontornwong, S. 2019. **Development and Implementation of Criteria and Indicators for Sustainable Management of Planted Forests and Community Forests.** 47 p. Research Report. Bangkok: Royal Forest Department, Ministry of Natural Resources and Environment.

WWF. 2020. **For a Living Planet**. 52 p. Annual Report. Bangkok: WWF.